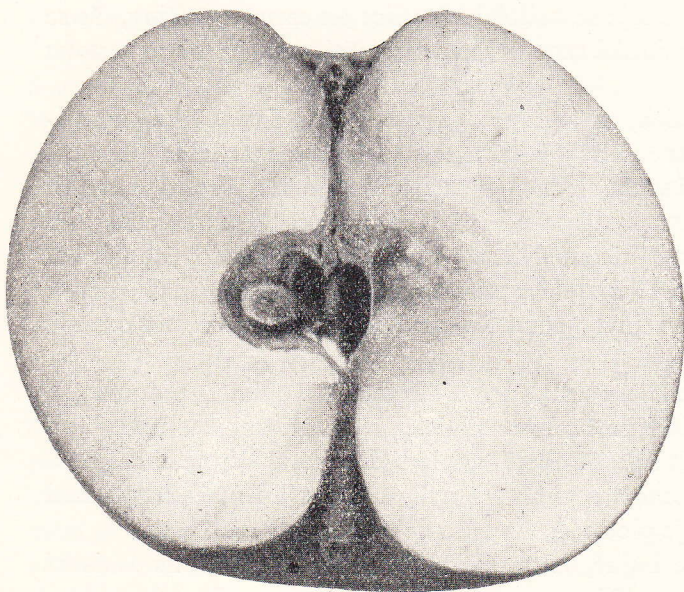

Jan Říha ČESKÉ OVOCE
JABLKA Čís. 41.

HARBERTOVA RENETA - *Harberts Renette* - *Reinette Harbert*

LETOROST

VĚTEV PLODONOSNÁ

HARBERTOVA RENETA

Náleží již mezi starší odrůdy, o jichž původu se nic neví. Německé spisy udávají, že jest původu německého a že ji rozšiřoval J. Harbert ve Vestfálsku v kraji Soestském asi v roce 1830. Dr. Diel se domnívá, že byla vypěstována v některém tamějším klášteře.

Posudky o hodnotě tohoto jablka se velice rozcházejí; v některých místech Německa nechtějí o něm ani slyšeti a to z důvodu, že dlouho neplodí a velice křenčí pod slupkou, naproti tomu jiní je zase velice chválí, ponejvíce v Sasku, a pobádají k vysazování ve velkém. U nás nenalezlo valné obliby, pěstuje se málokde a velice omezeně z příčiny, že se dobře daří za stejných okolností Blenheimská reneta, která svojí vzácnou chutí Harbertovu velice předstihuje.

Dokonale se daří jen v půdách těžších, na živiny velmi bohatých; dobré, hluboké, vápenaté hlínky a jílovité, avšak propustné půdy jí nejlépe svědčí. Daří se i v půdách lehčích, ano i písčítých, živiny a vláha nasmějí však scházeti. V suchých půdách naprosto se nedaří a nasadí-li nějaké plody, tedy spadnou předčasně. V půdách, kde se užívá ve velké míře dusíkatých hnojiv, dužnina křenčí pod slupkou nejvíce. Na polohu nečiní takových nároků jako na půdu, daří se všude, kde prospívá zlatá Parména, i v polohách vyšších, jsou-li chráněny proti drsným větrům. Za obyčejných poměrů netrpí větrem o nic více než odrůdy jiné, ačkoliv má velké plody.

Má se pěstovati jen na vysokých nebo polovysokých stromech v polních a domácích sadech, také s prospěchem lze je sázeti i na širokých silnicích, naproti tomu se nehodí na úzké silnice. K pěstování na zákrscích se též nehodí, neplodí dlouho, a kdo je chce přece jen krskem pěstovati, musí použítí stromků, šlechtěných výhradně na jánčatech a pak míti na zřeteli, že každý hlubší řez oddaluje plodnost skoro do nekonečna.

Ve školkách rostou stromky velice bujně, takže v dobré půdě dospějí často žádoucí výšky a druhý rok tvoří již korunku; později se rozvětňuje mohutně zprvu do výše, pak se kladou postranní větve a tvoří vysokou a širokou korunu, která nabývá v přiměřené půdě velkých rozměrů. Včasným řezem v mládí lze ji přivésti aspoň poněkud do výše. Rodití začínají pozdě, až když se vybouří, pak plodí každý druhý — třetí rok hojně, nikdy příliš

mnoho, zato bývají plody stejnoměrně veliké; mezitím odpočívají. Až dosud netrpěly plísňemi, zato v mokřích, nepropustných půdách rakovatěji. V době květu nejsou choulostivé a květy zřídka pomrznou.

Ledorosty narůstají dlouhé a silné, ke koncům slábnou, u spodu se mírně kříví, pod oky se zřetelně prohýbají, a jemná, černavá plst je pokrývá zvláště od špiček; po otření se lesknou, mají červenavě hnědou barvu a na slunečné straně tmavší. Velmi jemný závoj, řídký a stříbřitý, je pokrývá z větší části u spodu letorostu tak, že zůstávají místa čistá; veliké, žlutavé, nápadné tečky se rozptylují řídkce a jednotlivě po celé délce.

Dosti velká oka, široká a červenavě hnědá, přiléhají, šedá plst je lehce pokrývá a jsou na patkách širokých, asi jako oka vysokých, klínovitých, s třemi mohutnými žebérky, mezi nimiž jsou prolákliny. Květní poupata se vyvinují pozdě a jsou poměrně malá, tupě kuželovitá, mají šupiny červenavé a pokryté plstí jen po krajích. (Viz obraz.)

Tmavě zelené, lesklé, na spodní straně vlnaté listy jsou dlouhé asi 100 mm a široké 80 mm, okrouhlé, mnohdy srdčité, jednotlivě i vejčité, mají úzké, krátké, jako nastavené špičky, kraje hrubě i drobněji zubaté, dílem i dvojmo ostře, téměř hákovitě pilovitě, a řapíky dlouhé 20—25 mm s malými, úzkými palisty; na plodonosných větévkách bývají listy značně větší, dlouhé až 125 mm, široké 80 mm, eliptické, mají kraje drobněji pilovitě zoubkované a delší řapíky.

Stromy vykvétají 6.—7. den jabloňového květu, nekvetou nikdy přílišně a karm nová poupata dodávají jim v rozpuku pěkně červenavého vzhledu. Jednotlivé květy, široké 53—58 mm, bílé a sličně červeně stíněné, jsou sestaveny z plátků vejčitých tak, že se tyto vzájemně nedosahují. (Viz obraz.)

Připojený barevný obraz, zhotovený podle plodů k účelu tomu věnovaných p. Maruškou ze Svijan, znázorňuje velikost a tvar plodu s vysokých stromů v jich nejkrásnějším vývoji. Největší plod vážil 280 g, zpravidla bývají menší a váhu 200 g lze považovati za průměrnou; plody pod 180 g se považují za malé. Tvarem se dosti liší od sebe. Mnoho plodů jest zdánlivě vysokých, ke kalichu více zúžených, končících se užším temenem a poměr výšky k šířce se jeví asi 85 × 90 mm, ostatní jsou více zploštělé, s temenem širokým, v poměru 63 × 80; najdou se jednotlivě i takové, které jsou zdánlivě vysoké, stejně se kulatí na obě strany. Jedna strana bývá vždy o něco nižší.

Zelenavé a přihnědle chloupkované kalíšky jsou napolo otevřeny, často i zcela otevřeny a sestaveny z ústů u spodu širokých, které zcela nedosahují k sobě, proti sobě se kloní a krátké, ostře zúžené, přischlé špičky mají ven převislé a vězí v jamkách, podle tvaru temene, širších neb užších, dosti hlubokých a zcela mírně žebérkatých; žebérka ta mírně hrbolí kraje jamek, táhnou se zcela ploše přes celý plod a kulatost jeho stlačují a hranatější velice mírně.

Dřevnaté, poměrně slabé stopky, žlutavé a přihnědlé, bývají asi tak dlouhé, že přesahují úrovně jamek o 5—8 mm a vězí v jamkách širokých, hlubokých, hojně světle skořicově porozavělých; rez se rozptyluje paprskovitě daleko kolem.

Hladká, suchá slupka se leskne málo, se stromu má zelenavě žlutou barvu, která později žloutne a bývá mnohdy až zlatěžlutou, zastíněná strana bývá bledší, kdežto sluncem ožehlá, bývá jemně zardělá, zcela mdle, jako mramorovaně a nezřetelně pruhovitě, na mnoha plodech jsou pruhy jen jako naznačeny, často scházejí i zcela. Jemné, dílem i hrubší, ano až i hvězdovité tečky, šedé neb rzivé, zvláště v červeném nápadnější se rozptylují hojně mění se ke kalichu v jemné píhy a v žluté barvě se až ztrácejí; některé plody bývají zčásti velice jemně a řídkce porezavělé aneb postříknuty sem tam rzí, která úplně chybí na jiných plodech.

Žlutavá dužnina jest zcela jemná, hustá, avšak měkká, šťavnatá, chuť dobrá, zasládle navinulá a lehce renetově okořeněná.

Podkališní, většinou kuželovitá rourka, jednotlivě i kuželovitonálevkovitá, netáhne se

hluboko. Od ní vznikají žlutavá vlákna, obklopující jaderník; ten má širokou, dutou osu, do které se otvírají pouzdra po stěnách jemně natrhaná buď zcela, nebo štěrbínou. Každé pouzdro chová po jednom neb dvou dlouhých, dlouze špičatých, světleji hnědých jádrech.

Nemá se dříve česati až v polovici října, brzo sčesané rádo zavadne, ač ne sice mnoho,

ale přece, načež začátkem prosince dospívá k jídlu. V dobré místnosti udrží svoji chuť šťávu až do konce března.

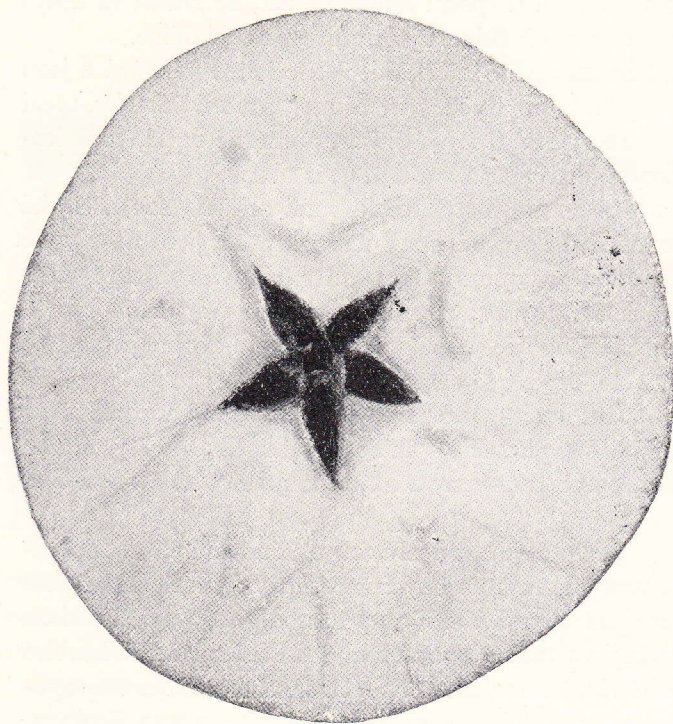
K snědku jest dobré a v domácnosti se dá všemožně zpracovati tak jako jiné. Jako obchodní jablko lze je řaditi do prvé řady, jest veliké, pěkně zbarvené, snáší velmi dobře dopravu, aniž musí se úzkostlivě baliti, a pomačkaná místa pod slupkou zaschnou a nekazí se.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji se chová pod jménem Reneta Harbertova čís. 370.

Popisy lze nalézt: Thomayer „České Ovoce“ čís. 34, Reneta Harbertova, „Handbuch der Obstkunde“ čís. 344, Engelbrecht „Deut. Apfelsorten“ čís. 536, Harbert's Reinette, Lucas

„Die wertvollsten Tafel- und Handelsäpfel“ čís. 53, „Deut. Obstsorten“ Harberts-Renette, Leroy „Dictionnaire de Pomologie“ čís. 412, Reinette Harbert.

Z vedlejších jmen jsou známa: Reneta Harberta, Harbert's Rambour Reinette, Harbert's Reinettenartige Rambour, Reinette Herberg.

HARBERTOVA RENETA – *Harbert's Renette*. – *Reinette Harbert*.